

YUVAL NOAH HARARI

21. Yüzyılın En Tartışılan Tarihçisi

“Tarih, insanın tanrı oluşuyla
sona erecek.”

Yayıma Hazırlayan: Murat Nedim

© KARAKARGA YAYINLARI 319

Felsefe Serisi - 3

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

-YUVAL NOAH HARARİ-

Murat Nedim

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Görsel Yönetmen: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1 - 2. Baskı: Ekim 2020

3. Baskı: Kasım 2020

ISBN: 978-625-7217-12-5

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumahoglu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5 Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

karakarga.com

info@karakarga.com

[karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)

[karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

[karakargayayin](https://www.twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 48625

İçindekiler

Önsöz.....	7
Çok Büyük Birader.....	11
Sıçrayış, Tüm Felaketlerin Anası	16
Neden Dedikodu Yapmalıyız?.....	20
Tıkınma Geni, Buzdolabı ve Gardırop Gerçekliği.....	23
Erdoğan, Putin, Trump, Netanyahu Gibi Liderler	
Neden Kaybetmiyor?	27
Yeni Eğitim Sistemi Nasıl Olacak?.....	32
Yeni Din: Dataizm	35
Duygular mı, Yeni Algoritmalar mı?.....	38
Geliştirilmiş Yazılımlar Eşcinsel Olup Olmadığınızı Anlar mı?.....	43
Angelina'nın Memeleri	46
Cehaletin Kabulü	50
Koyunlaştırma Politikası	53
Treni Kaçırmamak	57
Kristal Küre mi, Veri Bankası mı?.....	61
Harari Neden ve Nasıl Eleştiriliyor?.....	65
Harari'nin Coca-Cola Sevdası	70
Dönüşüm, Tarih Yazarlığından Kanaat Önderliğine.....	74
Sonsuz İkilemler Zinciri ve Dokunulmayanlar.....	81
Kaynakça	91

Önsöz

Son yılların tartışmasız en çok tartışılan tarihçisi Yuval Noah Harari. Geçmişin izlerini takip ederek geleceği de yazan bir tarihçi aynı zamanda.

Basit ve çok yalın bir dille yazılmış kitapları pek çok tarihçinin, sosyoloğun, psikoloğun, kâşifin, arkeoloğun kısaca farklı disiplinlerden çok sayıda bilim insanının görüşlerini içermekle birlikte yeni tezlerde ileri sürdü, sürüyor.

Harari, ilk iki kitabının alıntılardan, üçüncü kitabının ise ders notlarından oluştuğunu vurguluyor ve devam ediyor, “Sadece sorguluyor ve soru soruyorum ayrıca herhangi bir kristal kürem yok!”

Dünyaya yön veren iş adamları, politikacılar ve saygın bilim insanları Harari’nin düşüncelerini önemsiyor.

*Hayvanlardan Tanrılara: Sapiens – İnsan Türünün Kısa Tarihi** kitabı birden bire tüm dünyada gündem konusu olduğunda herkes aynı soruyu sormuştu. Kim bu yazar?

Kütüphanelere hızlı bir giriş yapan *Sapiens*’te, insan türünün gezegene nasıl egemen olduğunu anlatmıştı Harari.

Financial Times’ın ünlü yazarı John Gray, “Harari’nin eseri kabul görmüş doktrinlerin karşısında duran fikirler

* Harari, Y.V. (2015). *Sapiens*. (Çev. E.Genç), İstanbul: Kolektif Kitap

ve şaşırtıcı gerçeklerle bezeli...” derken, *Forbes* yazarı Calum Chace ise “En çok satanlar listesine giren yanlış bir isim: Yuval Harari” başlıklı yazısında “Harari, pek çok soru sorar ancak çok az yanıt sunar ve neredeyse hiç ders vermez.” demişti.

2016’da yayımlanan *Homo Deus - Yarının Kısa Bir Tarihi*’nde* Harari çarpıcı öngörülerıyla geleceği ele aldı. Ve yine çok tartışıldı.

Harari’nin *21. Yüzyıl İçin 21 Ders*** adlı kitabı beklenen etkiyi yapmasa da yine okunmaya değer üç kitabından sonuncusu.

Birçok övgünün yanı sıra Harari çok ciddi yergiler de alan bir yazar. Harari için bazı meslektaşları şarlatan gibi ağır tabirler kullansalar bile Harari’nin başarısını göz ardı etmiyorlar. 60 dile çevrilip 30 milyona yakın baskı yapan kitapların yazarına başarısız demek biraz haksızlık olur.

Yuval Noah Harari kendisini tarihçi ve filozof olarak adlandırıyor. Meslektaşları tarafından kıskanıldığı aşikâr. Kendisinin geleneksel olmayan üslubuyla sergilediği bakış açısı kesinlikle keşfedilmeye değer. Bu kitap, Harari’nin geçmişten geleceğe bakan penceresini aralıyor.

* Harari, Y.V. (2016). *Homo Deus*. (Çev. P. N. Taneli), İstanbul: Kolektif Kitap

** Harari, Y. V. (2018). *21. Yüzyıl İçin 21 Ders*. (Çev. S. Sıral), İstanbul: Kolektif Kitap

**“Bizim en büyük problemimiz salgın
değil, doğamızda yer alan nefret,
açgözlülük ve cehalet.”**

Çok Büyük Birader

Geçmişe bakarak geleceği yorumlayan günümüzün en sıra dışı tarihçisi ve hatta düşünürü Yuval Noah Harari, basit ve yalın anlatımıyla okuyucularına yeni ufuklar açmakla kalmadı, hayatı ve dünyayı farklı bir gözle algılamanın da kapılarını açtı.

Görünen o ki; 2020 insanlık tarihinin en sıra dışı yılı olmaya aday. Yaşam tarzımız, çalışma düzenimiz, beslenme alışkanlıklarımız ve eğlence biçimimiz pandeminin yarattığı zorlayıcı koşullar nedeniyle değişti, değişiyor. Peki, salgından sonra bizleri ne bekliyor? Covid-19 imtihanı sonrası alışık olduğumuz yaşam biçimimize kaldığı yerden devam edecek miyiz yoksa bambaşka bir düzene mi geçeceğiz?

“İnsanlık, bu virüsün üstesinden gelmek için yeterli bilimsel altyapıya ve teknolojik araca sahip. Ve ne olursa olsun sosyalleşmeye devam edeceğiz...”

Harari, günümüzdeki en büyük problemin salgın olmadığını üstüne basa basa söylüyor. Nefret, açgözlülük ve cehalet her zaman olduğu gibi yine en

büyük düşman. Salgının ilk dönemlerinde Çin ve ABD'nin karşılıklı nefret söylemleri, Avrupa'da pek çok ülkenin başka ülkelere ait salgınla mücadele ekipmanlarına el koyması, bilimsel verilerin paylaşılmaması, Donald Trump'ın Dünya Sağlık Örgütüne kızgınlığı, liste böyle uzayıp gidiyor. Sonuç olarak Harari, salgının üstesinden gelmek için mevcut bilgi ve teknolojik altyapının olduğunu söylüyor ve çatışma yerine küresel bir birlikteliğe ve uzlaşmaya daha fazla ihtiyaç olduğunu ekliyor.

Peki, Covid-19 sonrası dünya nasıl bir yer olacak? Harari, sosyalleşmenin her zamankinden daha yüksek seviyelere çıkacağını, insanlığın bundan vazgeçemeyeceğini belirtiyor. Fakat diğer bir ayrıntının özellikle üzerinde duruyor. Pandemi sonrası ülkelerde “Büyük Birader”ler (George Orwell'in 1984 adlı eserindeki kurgusal karakter) ortaya çıkıp, yönetimde totaliter rejimler egemen olur mu? Asıl sorun da burada başlıyor ve Harari de bu konuda endişesini dile getiriyor.

“Halihazırda fiziksel gözetleme sistemleri evlerimize, ceplerimize kadar girmiş durumda. Teknolojik aletler ve bu aletler aracılığıyla kullanılan çeşitli programlar ve uygulamalar, dış dünyada nereye gittiğimizi, nelerle uğraştığımızı, kimlerle buluşup, neler

konuştüğümüzü, hangi filmleri izlediğimizi, en çok ziyaret ettiğimiz siteyi ve daha pek çok detayımızı biliyor, izliyor. Bu izleme biçimi günümüzde harici bir şekilde gerçekleşiyor. Ancak gelecekte dahili olarak vücutlarımıza deri altı gözetim sistemleri uygulanır ve bu sistemler bünyemizde meydana gelenleri veri halinde bir ana merkeze bildirirse ne olacak? Bu tip uygulamalar aracılığıyla insanlar hakkında hiçbir zaman olmadığı kadar fazla bilgi öğrenmek mümkün olacak. Sıcaklığımız, kan basıncımız, beyin aktivitelerimiz kontrol altında olduğunda ne ile karşı karşıya kalacağız?”

Bu veri sistemi “insanlık namına” kullanılırsa dünya hiç olmadığı kadar ferah bir yere dönüşebilir. Siz hastalığınıza dikkat etmeseniz bile sağlık birimleri size içinizdeki çipten aktarılan bilgiler yoluyla müdahale edebilir. Hastalığınızı yaymanız engellenir ve erken tanı ile hayatta kalabilirsiniz. Benzer örnekleri çoğaltmak mümkün ama bunlar çok iyimser öngörüler olarak zayıf kalıyor. Harari’nin önermeleri ise şöyle;

“Böylelikle daha önce hiç görülmemiş boyutta totaliter rejimler ortaya çıkabilir. Okuduğumu ya da televizyonda izlediğimi biliyorsanız, bunlar size benim

sanatsal zevklerim, politik görüşlerim ya da karakterim hakkında fikir verebilir. Ama bu hâlâ kısıtlanmış bir bilgidir. Bir de bunları yaparken vücut sıcaklığı mı, kan basıncımı ya da kalp ritmimi bildiğinizi düşünün. Artık her saniye ne hissettiğimi bilebilirsiniz. Bu da distopik totaliter rejimlerin yaratılmasını kolaylıkla sağlayabilir.”

Özetle, televizyonda halka sesleniş konuşması yapan Kim Jung Un’a sinirlenen bir Kuzey Kore vatandaşının anlık fiziksel durumunun bilgi depolama merkezine ulaştığını ve sonrasında gelişen olayları hayal edin. Yandı gülüm keten helva! Peki, siz deri altı gözetim sisteminiz olmasını ister misiniz?

**“Tepeye o kadar büyük bir hızla
çıktık ki, ekosistemin gerekli
ayarlamayı yapacak zamanı
olamadı...”**